

Verklarende nota

Brussel, 10 december 2010

Betreft:

- akkoord van sectorale sociale programmatie voor de jaren 2010-2011 voor de sector "Onderwijs" van de Vlaamse Gemeenschap tussen de Vlaamse Regering en de representatieve vakorganisaties ACOD, FCSOD en VSOA – cao IX;
- akkoord van sectorale sociale programmatie voor de jaren 2010-2011 voor de sector "Basiseducatie" van de Vlaamse Gemeenschap tussen de Vlaamse Regering, de werkgevers Federatie Centra voor Basiseducatie vzw, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO) en de representatieve vakorganisaties ACOD, FCSOD en VSOA – cao II;
- akkoord van sectorale programmatie voor de jaren 2010 - 2011 voor de sector "Hoger onderwijs" van de Vlaamse Gemeenschap tussen de Vlaamse Regering, de representatieve vakorganisaties ACOD, FCSOD en VSOA en de besturen van het hoger onderwijs – cao III.

Toelichting: krachtlijnen van de drie ontwerpen van cao: cao IX – cao II – cao III

De ontwerpen van akkoord streven ernaar om de opdracht van de schoolteams binnen de huidige budgettaire restricties te ondersteunen. Er is ook aandacht voor een billijke verdeling van de opdrachten van de personeelsleden teneinde de motivatie hoog te houden, want de leerkracht is en blijft de sleutelfiguur om ons onderwijs op een kwalitatief hoog niveau te houden.

De ontwerpen van cao bevatten een aantal krachtlijnen:

- verbeteren van de inspraak;
- optimaliseren van de arbeidsvoorwaarden;
- bewerkstellingen van een beter statuut;
- de combinatie van werk en gezin verbeteren;
- de tewerkstelling uitbreiden en de planlast verminderen.

A. Verbeteren van de inspraak

De ontwerpen van cao bevatten een aantal maatregelen om de inspraak te verbeteren voor alle onderwijsniveaus. Zo wordt vastgelegd dat personeelsleden die deelnemen aan lokale inspraakorganen opgericht krachtens een wet of een decreet hiervoor de nodige dienstvrijstelling verkrijgen. Dit geldt eveneens voor de vakbondsafgevaardigden die zitting hebben in de vergaderingen ingericht door de VLOR of de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs.

Ook moeten de inrichtende machten de personeelseffecten bij de te onderhandelen maatregelen vooraf meedelen aan de leden van het lokaal comité.

De inrichtende machten moeten er voor zorgen dat de protocollen van de onderhandelingen raadpleegbaar zijn en dat de genomen beslissingen verwijzen naar het desbetreffende protocol.

Tot slot wordt een budget voorzien om een vakbondspremie toe te kennen aan die personeelsleden die vandaag geen recht hebben op een vakbondspremie.

Ook zal de inspectie een onderzoek uitvoeren naar de werking van de lokale comités (cao II en cao IX).

B. Verbeteren van de arbeidsvoorwaarden

Voor de sector "Onderwijs" zijn in cao IX zijn een aantal maatregelen opgenomen met het oog op de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van de personeelsleden:

- de inrichtende macht stelt de middelen die de personeelsleden nodig hebben om hun opdracht uit te voeren, ter beschikking;
- er wordt een regeling vastgelegd inzake de toekenning van een vergoeding in het kader van dienstverplaatsingen;
- de inrichtende machten moeten voor hun personeelsleden een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid en rechtsbijstand afsluiten om hun personeelsleden te verzekeren op het vlak van hun burgerlijke aansprakelijkheid of wanneer ze gevat worden door een juridische procedure.

Voor het arbeiderspersoneel zal de werkgroep meester- vak- en dienst-personeel (mvd)/busbegeleiders een eindevaluatie maken inzake het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en –voorwaarden van het contractueel mvd-personeel en onderhoudspersoneel (uitvoering cao VIII). In afwachting hiervan wordt er een budget ter beschikking gesteld voor verdere verbetering van de arbeidsomstandigheden. Voor de busbegeleiding wordt eenmalig voor het jaar 2011 bijkomend een substantieel budget voorzien.

Voor het poetspersoneel tewerkgesteld in de sector "basiseducatie" zal een werkgroep de barema's vergelijken met de barema's van het poetspersoneel in het leerplichtonderwijs.

In de Centra voor Basiseducatie zullen alle personeelsleden voorafgaand aan de start van het schooljaar schriftelijk bevraagd worden over de dagen en dagdelen waarop ze bij voorkeur willen werken, inclusief hun voorkeuren met betrekking tot avond- en weekendwerk.

Voor alle sectoren is een engagement opgenomen om in kaart te brengen op welke wijze een lerarenkaart of een alternatief aan sommige personeelsleden die er nu geen gebruik kunnen van maken, kan gegeven worden.

Belangrijk is eveneens dat de overheid zich engageert om voor het gehele onderwijs een discussie op te starten over een tweede pensioenpijler voor contractuele personeelsleden.

Wat de regeling van de jaarlijkse vakantie betreft, worden in alle sectoren een aantal maatregelen genomen:

- boven op de 35 dagen vakantie krijgen de personeelsleden van de kinderdagverblijven recht op bijkomende vakantiedagen vanaf de leeftijd van 55 jaar;
- voor de personeelsleden van de Centra voor Basiseducatie wordt een overgangsmaatregel toegekend inzake een bijkomend verlof van 5 dagen;
- de hogescholen zullen aan hun contractuele personeelsleden evenveel vakantiedagen toekennen als aan de statutaire personeelsleden in een vergelijkbare functie.

Voor de sector "Hoger Onderwijs" wordt de werkgroep arbeiders-bedienden hoger onderwijs heropgestart teneinde na te gaan welke financiële vergoeding er voor het toekennen van de voordelen van het bediendenstatuut binnen de budgettaire ruimte mogelijk is.

De universiteiten werken een systeem voor de interne controle van de instelling of van meerdere instellingen uit en voorzien eveneens een regeling rond zogenaamde klokkenluiders. Iedere universiteit zoekt samen met de representatieve vakorganisaties naar een oplossing om de negatieve gevolgen van langdurige tewerkstelling onder arbeidsovereenkomsten van bepaalde tijd voor de betrokken personeelsleden te vermijden.

In het kader van de integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten, zal de overheid een werkgroep oprichten om na te gaan of en hoe de verschillende salarisschalen voor de personeelsleden van de universiteiten en de hogescholen kunnen geharmoniseerd worden.

C. Een beter statuut

In cao IX zijn een aantal maatregelen vastgelegd om het statuut van de personeelsleden aantrekkelijker te maken.

In het kader van een vlottere vaste benoeming worden volgende maatregelen opgenomen:

- alle betrekkingen worden vacant verklaard in het GO!;
- de benoeming van wie als enige kandidaat postuleert, kan enkel nog geweigerd worden, als het personeelslid als laatste definitieve evaluatie een evaluatie "onvoldoende" heeft gekregen;
- betrekkingen van personeelsleden die ter beschikking worden gesteld wegens ontstentenis van betrekking wegens definitieve ongeschiktheid uitgesproken door Medex of door de arbeidsgeneesheer-preventieadviseur in het kader van een procedure van re-integratie, worden vacant verklaard voor vaste benoeming.

Daarnaast zal tijdens het loopbaandebat onderzocht worden of personeelsleden onder bepaalde voorwaarden sneller het TADD-statuuut kunnen verwerven.

In het kader van een geïntegreerd gezondheidsbeleid is voor de sector "Onderwijs" een belangrijke maatregel opgenomen voor personeelsleden die hun opdracht hervatten na een ernstige of langdurige ziekte. Die personeelsleden zullen in bepaalde omstandigheden recht hebben om na een ernstige of langdurige ziekte het werk met verminderde prestaties te hervatten. De vorige regeling wordt aangepast, opdat deze personeelsleden ten volle de kans zouden krijgen om terug tot hun volledige opdracht te komen. Voor de sector "Hoger Onderwijs" werkt de overheid op basis van in het VOC overlegde principes een nieuwe regeling betreffende ziekteverlof voor het personeel van de hogescholen uit. Als de onderhandelingen over deze regeling niet opgestart zijn in het voorjaar van 2011, komt er een aparte regeling voor het verlof voor verminderde prestaties wegens ziekte naar analogie met de principes die in cao IX overeengekomen zijn.

In het kader van het streven naar een gunstiger statuut zullen een aantal werkgroepen bestaande uit de sociale partners en de overheid worden opgestart om:

- binnen de sector "Onderwijs" in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn om tot een statutaire of een volwaardige contractuele tewerkstelling te komen voor een aantal categorieën van contractuele personeelsleden;
- voor de sector "Basiseducatie" alle aspecten in kaart te brengen betreffende de mogelijke overgang van de personeelsleden naar het onderwijsstatuut;
- voor de sector "Hoger Onderwijs" tegen eind maart 2012 onder meer voorstellen uit te werken voor het statuut van bursalen en andere onderzoekers en dit in samenwerking tussen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie;
- na te gaan welke financiële vergoeding voor het toekennen van de voordelen van het bediendenstatuut in de hogescholen binnen de budgettaire ruimte mogelijk is;
- voor de sector "Onderwijs" een vergelijking van de verschillende statuten van het arbeiderspersoneel in alle netten uit te voeren. Deze werkgroep zal zijn conclusies neerleggen ten laatste op 31 december 2011. Deze conclusies zullen de basis vormen voor de verdere besprekingen met betrekking tot het statuut van deze personeelsleden.

In het kader van de mobiliteit van personeelsleden wordt voor nieuwe personeelsleden aan de hogescholen de beperking tot 10 jaar nuttige beroepservaring opgeheven. Hogescholen en universiteiten zullen in bepaalde omstandigheden ook vacatures via een overname van een personeelslid kunnen invullen waarbij het personeelslid tenminste de salarisschaal en anciënniteit behoudt alsof het al benoemd was aan de instelling die de vacature invult

Ook engageert de overheid zich om een aantal initiatieven te nemen met betrekking tot de bekwaamheidsbewijzen in het Deeltijds Beroepssecundair onderwijs (DBSO) en de diploma's hoger kunstonderwijs.

Specifiek naar de hogescholen toe, komt er in het begrotingsschema een aparte subrekening voor de opname van saldi van niet in de initiële of aangepaste begroting opgenomen middelen waar op de hogeschool personeel kan betalen. De hogescholen streven bij de opmaak van de jaarlijkse personeelsformatie naar

een minimaal benoemingspercentage van 64%. De hogescholen bepalen bij reglement de voorwaarden waaronder de benoeming van een personeelslid van 55 jaar met een aanstelling in een vacant ambt mogelijk is. Onder bepaalde voorwaarden zullen ook zogenaamde “immuun tijdelijke” personeelsleden kunnen benoemd worden en de hogescholen werken een reglement uit over het tewerkstellen van gastprofessoren.

D. Combinatie van werk en gezin

Deze ontwerpen van cao bevatten een aantal maatregelen die bijdragen tot een beter evenwicht tussen werk en gezin:

- in het kader van een adoptie kunnen personeelsleden vrijgesteld worden om het verplicht voorbereidingsprogramma te volgen;
- het vaderschapsverlof zal vanaf 1 september 2011 eveneens worden toegekend aan de partner van de biologische moeder;
- ouderschapsverlof wordt toegestaan tot het kind de leeftijd van 12 jaar bereikt.

Cao IX preciseert verder dat het ouderschapsverlof ook in twee periodes aangevraagd kan worden als de zomervakantie ertussen valt. Zo kan het ouderschapsverlof optimaal worden opgenomen door de ouders.

Een belangrijke maatregel uit cao IX en cao III om gezin en arbeid beter op elkaar af te stemmen, is de invoering van de loopbaanonderbreking voor 1/5de van de opdracht. De personeelsleden van de universiteiten en hogescholen zullen bij deeltijdse loopbaanonderbreking ook een vermindering met 1/5de kunnen opnemen en de overheid moet een regeling uitwerken voor pleegzorgverlof en meemoederschapsverlof.

Het recht op loopbaanonderbreking wordt ook mogelijk gemaakt voor 1/5de van de opdracht voor het vastbenoemde meesters-, vak- en dienstpersoneel in het GO!

Voor het contractueel arbeiderspersoneel van het GO! engageert de overheid zich eveneens om bij de federale overheid te bepleiten dat deze categorie ook recht zou verkrijgen op ouderschapsverlof en op verlof voor medische bijstand.

De regeling van het uitzonderlijk verlof wegens overmacht voor het personeel van de hogescholen wordt uitgebreid tot niet inwonende gezinsleden in de eerste graad.

In de sector “Basiseducatie” wordt de beperking tot 10% met betrekking tot de opname van loopbaanonderbreking geschrapt. Dit betekent een grote verlaging van de planlast voor de Centra, omdat niet elke maand opnieuw het contingent van 10% moet herberekend worden.

E. Uitbreiden van de tewerkstelling – verminderen van de werkdruk

Dit luik van de cao IX voorziet een aantal maatregelen met betrekking tot de uitbreiding van de tewerkstelling:

- in het basisonderwijs worden bijkomende middelen voorzien om de administratieve ondersteuning van het basisonderwijs te versterken;
- in het basisonderwijs wordt ook een beperking ingevoerd op het inrichten van plage-uren. In het lokaal comité worden de criteria voor de invulling van de hoofd –en schoolopdracht op een transparante manier vastgelegd. Alle plage-uren die worden ingericht, moeten aan het ministerie van Onderwijs en Vorming worden meegedeeld;
- in het secundair onderwijs zal de plage gereduceerd worden in die zin dat de prestatieregeling van de personeelsleden die een lesopdracht hebben van minimum 24 uren en maximum 26 uren, beperkt wordt tot maximum 25 uren;
- in het buitengewoon secundair onderwijs zullen een aantal bijkomende betrekkingen van teeltleider worden toegekend.

.De overheid engageert zich verder om een aantal onderzoeken op te starten naar:

- de besteding van het urenpakket en de puntenenveloppe in het secundair onderwijs;
- de arbeidsvoorwaarden van de GON-begeleiders;
- de invoering van een onderwijstoets.

Voor de sector “Hoger Onderwijs” zullen de overheid, de instellingen en de representatieve vakorganisaties de problemen inzake werkdruk in het algemeen ter harte nemen. Specifiek naar de implementatie van de flexibilisering, gebeurt er een gefaseerde evaluatie van de lasten die door de implementatie van de flexibilisering ontstaan zijn. De instellingen zullen zich verder engageren om hun personeelsleden voldoende mogelijkheden te geven voor professionalisering en voor een gezond evenwicht tussen avond- en weekendwerk.